

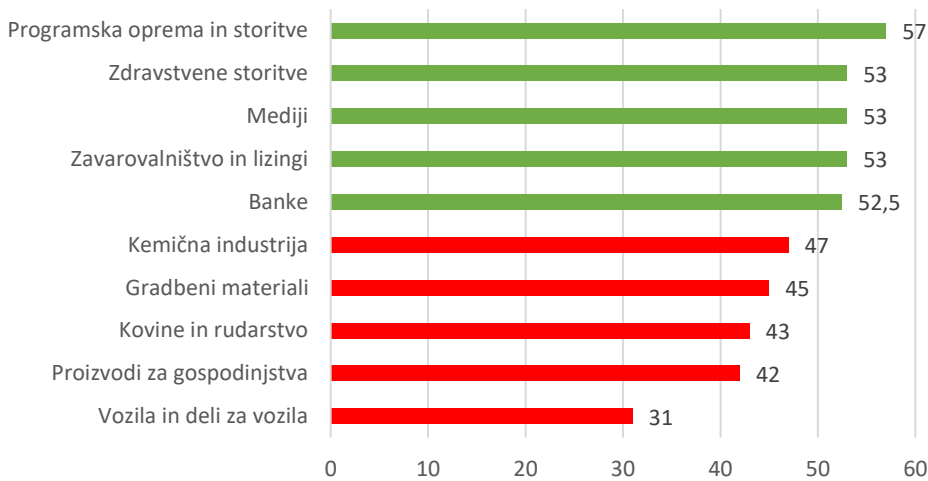

Avtomobilska industrija ostaja pod največjim pritiskom

39. in 40. teden leta 2024

Evropski sektorski PMI (S&P Global) v mesecu septembru so pokazali, da je bila skromna rast prisotna v 11-ih izmed 20-ih sektorjev, pretežno storitvenih. Najvišja rast je bila prisotna v programski opremi in storitvah, zdravstvenih storitvah, medijih in finančnih storitvah, kjer so opazneje naraščala tudi nova naročila, medtem ko je bil največji padec prisoten v avtomobilski industriji. Po 14-ih mesecih je bila zmerna rast aktivnosti ponovno zaznana v proizvodnji tehnološke opreme. Zaposlenost se je okrepila predvsem v storitvenih dejavnostih, zlasti v programski opremi in storitvah, najbolj je upadla v avtomobilski industriji. Cenovni pritiski pri vhodnih cenah so najhitreje naraščali v drugih finančnih storitvah, medtem ko so se znižali v avtomobilski in kovinski industriji. Znižanje prodajnih cen je bilo prisotno v papirni in kovinski industriji, proizvodnji gradbenega materiala in v transportnem sektorju.

Tabela tedna: Septembrski sektorski PMI (5 dejavnosti z najvišjo rastjo in 5 z največjim krčenjem); 50=ni spremembe

Vir: S&P Global

SLOVENIJA: V tretjem četrletju gospodarska klima minimalno nazadovala

Precejšen četrletni padec zaupanja v trgovini na drobno

Gospodarska klima se je septembra v Sloveniji na mesečni ravni znižala (-0,5 o. t.) glede na avgust, kar je prispevalo tudi k minimalnemu poslabšanju gospodarske klime tudi na četrletni ravni (-0,2 o. t.). V 3. četrletju se je glede na predhodno četrletje nekoliko izboljšalo zgolj razpoloženje v predelovalnih dejavnostih (+1 o. t.), medtem ko se je trgovini na drobno (-7,7 o. t.) izraziteje poslabšalo in bilo najnižje po zadnjem četrletju 2021, kar je sovpadalo tudi z nižjim zaupanjem med potrošniki (-1 o. t.). Prav tako je zmerno upadlo razpoloženje v storitvah (-0,3 o. t.). Zaupanje v gradbeništvu je ostalo nespremenjeno glede na predhodno četrletje, ko je bilo najnižje po zadnjem četrletju 2020. K septembrskemu mesečnemu padcu zaupanja v **trgovini na drobno** (-4 o. t.) je prispevala nižja pričakovana rast prodaje (-9 o. t.) in trenutna prodaja (-6 o. t.), medtem ko se je ocenjen presežek zalog nekoliko znižal. Nižje zaupanje v **gradbeništvu** (-1 o. t.) je izviralo iz poslabšanja trenutnega stanja naročil (-2 o. t.) in manjšega pričakovanega zaposlovanja (-1 o. t.). Padec v **predelovalni dejavnosti** (-1 o. t.) pripisujemo poslabšanju trenutnega stanja naročil (-4 o. t.), medtem ko se je ocena pričakovane proizvodnje v naslednjih treh mesecih zvišala (+3 o. t.). V **storitvah** septembra na mesečni ravni ni bilo spremembe zaupanja. Vir: Statistični urad RS

Ob upoštevanju učinka nizke osnove zmernejša rast porabe električne energije

Poraba električne energije v Sloveniji je bila v prvih osmih mesecih leta 2024 medletno za 1,8 % nižja, padec katere sta ublažili zlasti julijska 4,6-odstotna in avgustovska 3,5-odstotna medletna rast. Ta je bila avgusta prisotna tako pri **gospodinjstvih** (+1,7 %), ki so porabo po pričakovanjih povečala ob izdatnejših potrebah po hlajenju bivanjskih prostorov, kar se sicer ob povečanju deleža samooskrbe ne izkazuje celoti v večji porabi, saj ni upoštevana proizvedena in porabljena električna energija za merilnim mestom v notranji napeljavi. Prav tako je do rasti porabe prišlo pri **poslovnih subjektih** (+4,2 %; julij: +5,4 %), ki je bila nekoliko

nižja ob upoštevanju učinka nizke avgustovske osnove iz lanskega leta zaradi povodnje. Medletna rast porabe v **predelovalnih dejavnostih** je avgusta dosegla 2,4 % (julij: +6,5 %).

Poraba **zemeljskega plina** je v **avgustu 2024** medletno porasla za 22,5 % (julij: +12,4 %) glede na enako obdobje preteklega leta, kar predstavlja šesto zaporedno rast na letni ravni. Večja poraba zemeljskega plina je posledica medletno nižjih cen in posledično ugodnejših zakupov med poslovnimi subjekti ter večji porabi zlasti v kovinski dejavnosti. Vir: Statistični urad RS

Padec proizvodnje električne energije ob poslabšanju hidroloških razmer

Skupna **proizvodnja električne energije v Sloveniji** je bila v **avgustu 2024** medletno nižja za desetino. K temu je prispeval dvopetinski padec proizvodnje električne energije v hidroelektrarnah, predvsem zaradi sušnega avgusta in s tem nižjega vodostaja na ključnih vodotokih. Nižja je bila še proizvodnja električne energije iz termoelektrarn (-2 %), kar sovпада z 2,5-odstotnim padcem porabe lignita, in proizvodnja v NEK-u (za odstotek). Izrazito ugodni trendi so bili prav tako še naprej prisotni pri proizvodnji električne energije iz sončnih elektrarn, ki je bila avgusta medletno višja za 2,1-krat. Manjšo proizvodnjo električne energije iz hidroelektrarn je nadomestil podvojen uvoz električne energije. Vir: Statistični urad RS

Večji obseg opravljenih storitev v prometu in skladiščenju zvišal julijske prihodke od prodaje

Nominalni prihodki od prodaje v storitvenih dejavnostih v Sloveniji so bili v **prvih sedmih mesecih leta 2024** glede na enako obdobje lanskega leta višji za 3 % (prilagojeno za koledar). Julijska 3,7-odstotna letna rast je bila najvišja v zadnjih treh mesecih, k čemer je prispevala pospešitev rasti prodaje v gostinstvu (za desetino večja) in prometu in skladiščenju (+2,5 %), kjer je porasla najbolj v zadnjih 14-ih mesecih. To sovпада z julijsko večjo rastjo obsega (realno) prodaje v dejavnosti prometa in skladiščenja. Do vrnitve k rasti je prišlo še v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (za odstotek). V drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih se je rast prodaje julija (+3,3 %) umirila in je bila najnižja po februarju 2021. V IKT dejavnostih je bila 1,5-odstotna julijska rast najnižja v zadnjih 13-ih mesecih, k čemer je prispeval zlasti padec prodaje v filmski dejavnosti (za desetino), drugih informacijskih dejavnostih (-2,8 %) in telekomunikacijah (za odstotek), medtem ko je ostala ugodna desetinska rast prodaje na oddelku računalniškega programiranja. Visoka rast je bila še naprej prisotna v poslovanju z nepremičninami (za četrtino). Vir: Statistični urad RS

Brezposelnost ostaja zgodovinsko nizka

Mesečna stopnja anketne brezposelnosti v Sloveniji je v **septembru** ostala nespremenjena glede na avgust pri 3,3 %. Po anketnih podatkih je bilo brezposelnih približno 34 tisoč oseb starih med 15 in 74 let, od tega 54 % moških in 46 % žensk. Ob koncu **septembra** je bilo po podatkih Zavoda za zaposlovanje **registriranih** 43,8 tisoč **brezposelnih oseb**, kar predstavlja 1,4-odstotni mesečni padec, ki je sezonsko običajen. Ob prisotnem negativnem naravnem prirastu prebivalstva to odraža strukturno pomanjkanje delovne sile. Vir: Statistični urad RS, Zavod RS za zaposlovanje

V trgovini z živili prisotne vztrajne, a zmerne stopnje rasti prodaje

Realni prihodek od prodaje v trgovini na drobno (prilagojen za koledar) je bil v **avgustu 2024 v Sloveniji** za 1,6 % višji glede na enako obdobje lanskega leta, k čemer je prispeval tudi učinek nizke osnove zaradi lanskoletnih poplav. K temu je prispevala 3,6-odstotna rast v trgovini z neživili, brez motornih goriv, ki je bila najvišja po januarju 2023, in 1,5-odstotna rast v trgovini z živili, kjer se pozitivne stopnje rasti nadaljujejo zadnjih 9 mesecev, kar pripisujemo rasti realnih razpoložljivih dohodkov. Po treh zaporednih mesecih rasti obsega prodaje motornih goriv se je ta avgusta presenetljivo zmanjšala (-6,6 %). V **trgovini na drobno brez motornih goriv** je bila prisotna 3,2-odstotna realna rast, ki je bila najvišja po novembru 2022. Vir: Statistični urad RS

Gosti iz Nemčije avgusta pospešeno odkrivali Slovenijo

Avgustovska medletna dinamika gibanja **prenočitev** (+14 %) in **prihodov turistov** (za petino več) v Sloveniji je bila po dokaj neprepričljivih julijskih podatkih pozitivno presenečenje. Vendar je pri interpretaciji podatkov potrebno upoštevati učinek nizke osnove iz lanskega avgusta in z njim povezane povodnje, ki je zvišala letošnjo avgustovsko medletno rast. **Tuji gosti** so ustvarili za šestino več prenočitev in petino več prihodov, medtem ko so **domači gosti** ustvarili za 6,7 % več prenočitev in šestino več prihodov. Med tujimi gosti je bila avgusta visoka rast prenočitev pri gostih iz Nemčije (+83,2 tisoč oz. za petino več), ki so načrtovanje obiska Slovenije prilagodili večjemu domačemu športnemu dogodku, Poljske (+40,3 tisoč oz. za dve petini več) in Madžarske (+39 tisoč oz. za tretjino več). V **prvih 8-ih mesecih** je število prenočitev poraslo za 4,3 % in število prihodov za 6,2 %. Vir: Statistični urad RS

Višje cene novih stanovanjskih nepremičnin ob pomanjkanju novogradenj

Cene stanovanjskih nepremičnin v Sloveniji so bile v 2. četrletju glede na predhodno četrletje višje za 2,2 % (+1,2 % v Q1 2024). K pospešitvi rasti je prispeval 9-odstotni porast cen **novih nepremičnin**, zlasti stanovanjskih (za desetino) in v manjši meri družinskih hiš (+3 %). Cene **rabljenih nepremičnin** so porasle za odstotek, najmanj v zadnjih treh četrletjih. Tako vrednost prodanih stanovanjskih nepremičnin kot njihovo število sta ostala na podobni ravni kot v predhodnem četrletju, pri čemer pa je izrazito upadlo število prodanih novih stanovanjskih nepremičnin, kar ob visokih stroških zadolževanja pripisujemo manku nove ponudbe na trgu in zamiku odobritev stanovanjskih posojil ob težavah s pridobivanjem uporabnih dovoljenj. Vir: Statistični urad RS

Cene poslovnih nepremičnin v drugem četrletju še naraščale

V 2. četrletju 2024 se je nadaljevala upočasnjena rast cen **poslovnih nepremičnin** (sem spadajo le lokali in pisarne), k čemur je prispevala 3,7-odstotna rast cen **trgovinskih in storitvenih lokalov**, medtem ko so cene **pisarniških prostorov** po desetinski rasti v 1. četrletju upadle za 1,6 %. Likvidnost trga poslovnih nepremičnin ostaja nizka, saj je število prodanih poslovnih nepremičnin (133) za 37 % manjše kot v enakem obdobju lanskega leta in najmanjše po letu 2015. To pripisujemo rasti cen v zadnjih treh letih, pri čemer so cene tako pisarn kot lokalov za več kot polovico višje glede na povprečje leta 2015, in pomanjkanju nove ponudbe na trgu. Vir: Statistični urad RS

Septembra stagnacija rasti cen na mesečni ravni

Cene **življenjskih potrebščin** so septembra v Sloveniji na mesečni ravni ostale nespremenjene. Sezonsko značilno so bile ob menjavah kolekcij oblačil podražitve opazne v kategoriji oblačil in obutve (+12,6 %), medtem ko je bil sezonski padec cen prisoten pri počitniških paketih (-12,3 %) ob koncu glavne turistične sezone, kar se je odrazilo v 4,5-odstotnem padcu cen v kategoriji rekreacije in kulture. 0,3-odstoten porast cen je bil prisoten v zdravstvu in izobraževanju. Pocenitve v prevozu (-1,3 %) so izvirale iz cenejših proizvodov in storitev za osebna vozila (-1,4 %). K 0,8-odstotnemu padcu cen v kategoriji restavracij in hotelov so prispevale 5,5 % cenejše nastanitvene storitve. Za slabega pol odstotka so upadle še cene v kategoriji stanovanjske in gospodinske opreme. Minimalno so porasle cene hrane in brezalkoholnih pijač ter raznovrstnega blaga in storitev, medtem ko so minimalno upadle cene alkoholnih pijač in tobaka ter v kategoriji stanovanja, vode, električne energije, plina in drugega goriva. Stagnacija rasti cen je bila prisotna v komunikacijah. 3-mesečna drseča sredina spremembe cen (julij 2024 – september 2024) izkazuje minimalen padec cen po stagnaciji v avgustu. Glede na september 2023 so bile cene v septembru 2024 v višje za 0,6 %, kar je najnižja letna rast cen po marcu 2021. Vir: Statistični urad RS

V trgovini na debelo v juniju in juliju poskok obsega prodaje

Skupni **obseg** (meri realno spremembo) **prodaje v storitvenih dejavnostih in trgovini** je v prvih sedmih mesecih leta 2024 porasel za 2,3 % glede na enako obdobje lanskega leta, k čemur je prispevala rast v storitvenih dejavnostih (+2 %) in trgovini (+2,3 %). V **trgovini** je bila zabeležena desetinska rast v prodaji motornih vozil, 1,6-odstotna rast v trgovini na debelo, kjer je julija (+8,3 %; junij: +5 %) prišlo do največjega letnega porasta obsega prodaje v zadnjih 26-ih mesecih, in 0,6-odstotna rast v trgovini z živili, kjer je julija (+3,2 %) prišlo do najvišje rasti v zadnjih 20-ih mesecih. Rast v **tržnih storitvenih dejavnostih** je izvirala iz večjega obsega prodaje v IKT dejavnosti (+7,4 %), zlasti na oddelku računalniškega programiranja (+12 %), poslovanju z nepremičninami (+6,4 %), drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti (+4 %), gostinstvu (+2,4 %) in v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (+1,5 %), kjer je bila desetinska rast prisotna pri podjetniškem in poslovnem svetovanju. Do padca je prišlo v skladiščenju (-5 %) in kopenskem prometu (-2 %), kar odraža manjše potrebe po transportnih storitvah v industriji. Padci se v skladiščenju umirjajo (julija za odstotek), medtem ko je v kopenskem prometu julija prišlo do 2,3-odstotne rasti, k čemur je prispeval večji pretovor v našem največjem pristanišču. Vir: Statistični urad RS

Podražitve zemeljskega plina in električne energije zvišale uvozne cene v energetiki

Cene **uvoženih proizvodov v slovenski industriji** so avgusta na mesečni ravni (glede na predhodni mesec) minimalno upadle. Do pol-odstotnega padca uvoznih cen je prišlo v **predelovalni dejavnosti**, kjer je prišlo do enoodstotnega padca pri drugih vozilih in plovilih ter pri farmacevtskih surovinah in tekstilu, ki jim sledi pol-odstoten padec cen kovin, kar ni presenetljivo glede na padec cen surovin. Cene živil so zmerno porasle tretji mesec zapored, izstopa zgolj 5-odstotni padec cen sladkorja, uvozne cene katerega upadajo že zadnjih 8 mesecev. Cene v **rudarstvu** so minimalno upadle ob cenejšem premogu ter rudninah in kamninah. V **oskrbi z električno energijo, plinom in paro** je prišlo do četrtninskega porasta uvoznih cen, kar pripisujemo dražjemu uvozu električne energije in zemeljskega plina. Vir: Statistični urad RS

Vrednost izvoza avgusta drugi mesec zapored opazneje naraščala

V prvih osmih mesecih leta 2024 je bila dinamika trgovinske **blagovne menjave Slovenije** izrazitejša na uvozni strani, na kar je bistveno vplivala rast trgovinske menjave, povezana z večjo farmacevtsko družbo. **Uvoz** je v obdobju enega leta porasel za 14,7 % in dosegel 42,9 mrd EUR; zlasti je za tretjino porasel uvoz iz držav nečlanic EU. To je posledica rasti poslov oplemenitenja blaga s Švico, medtem ko je iz držav članic EU-27 uvoz porasel le minimalno. **Izvoz** se je v tem obdobju povečal počasneje (za desetino) in je dosegel 40,2 mrd EUR, predvsem zaradi četrtno večjega izvoza v države nečlanice EU, medtem ko je v države članice EU-27 porasel za slab odstotek. V avgustu je letna petinska rast izvoza ostala visoka, medtem ko je uvoz po visoki rasti v preteklih štirih mesecih tokrat minimalno porasel. 6-mesečna drseča sredina nakazuje na okrepitev uvozno-izvozne dinamike. **Pokritost uvoza z izvozom** je v prvih 8-ih mesecih dosegla 93,6 %. Vir: Statistični urad RS

EVROPA: Pesimizem v avtomobilskem sektorju znižuje razpoložanje v nemški in evropski industriji

Ob koncu tretjega četrletja poglobitev padca zaupanja v industriji

Septembrska prva ocena **sestavljenega PMI v območju evra** nakazuje na ponoven padec aktivnosti in doseženo 7-mesečno dno. Na poslabšanje razpoložanja ob koncu 3. četrletja je prispeval padec v **industriji** (45), kjer je bil ta največji v zadnjih 9-ih mesecih. Do slednjega je prišlo zaradi največjega padca novih naročil po decembru 2023. Rast aktivnosti se je upočasnila tudi v **storitvah** in je bila najnižja v zadnjih 7-ih mesecih. K temu je po zaključku olimpijskih iger prispevala upočasnitev rasti v Franciji. Izstopa zgolj rast v Španiji (56,3), kar pripisujemo izjemni turistični sezoni, ki ji sledi zmernejša rast na Irskem (52) ter zmerni padci v Italiji (49,7), v Franciji (48,6) in Nemčiji (47,5). Nizka raven zaupanja v industriji in njegovo zniževanje v storitvah, kjer se je prav tako upočasnila rast prodajnih cen, povečuje verjetnost za oktobrsko nadaljevanje cikla zniževanja ključnih obrestnih mer s strani ECB. Vir: HCOB

Šibko izvozno in domače povpraševanje po nemških industrijskih proizvodih

Indeks poslovne klime ifo v Nemčiji je septembra dodatno upadel (s 86,6 na 85,4), kar predstavlja četrto zaporedno mesečno poslabšanje indeksa in najnižjo vrednost po januarju 2024. K nizki oceni trenutnih razmer je prispeval padec ocene med poslovnimi subjekti v predelovalni dejavnosti, ki je bila (ocena) najnižje po juniju 2020. To pripisujemo šibkemu izvoznemu povpraševanju in pomanjkanju naročil, ki deloma izvira iz stroškovno nekonkurenčne proizvodnje, kot tudi bolj pesimističnih pričakovanj ob napovedani zaostritvi trgovinske politike med EU in Kitajsko. Semafor rasti gospodarske aktivnosti (podatki niso desezonirani) nakazuje na najnižjo verjetnost le-te (rasti) v zadnjih 13-ih mesecih (9,4 %), kar je bilo glede na sezonsko značilen septembrski padec deloma pričakovano. Vir: ifo Business Survey

Cene v industriji, brez energentov drugi mesec zapored stagnirale

Cene industrijskih proizvodov na domačem trgu v EU-27 so avgusta tretji mesec zapored porasle, in sicer za pol odstotka. K temu so prispevale višje cene proizvedene energije (za odstotek), zlasti električne energije, ki vplivajo tudi na cene industrijskih proizvodov, strojev in naprav (+0,2 %) in netrajnega potrošniškega blaga (minimalna rast cen), medtem ko je bil minimalen padec cen zaznan pri vmesnih proizvodih in trajnem potrošniškem blagu. **Cene v industriji, brez energentov** so na mesečni ravni drugi mesec zapored stagnirale, kar odraža pomanjkanje novih naročil na domačem trgu in s ključnih izvoznih trgov. Vir: Eurostat

Nižje cene surove nafte pocenile uvoz energije

Uvozne cene v industriji v območju evra (ni večjih razlik v primerjavi z EU-27, za katero julijski podatki še niso razpoložljivi) so v avgustu 2024 ostale nespremenjene glede na enako obdobje v predhodnem letu. Rast je bil prisotna pri netrajnih (+1,4 %) in trajnih potrošniških dobrinah (+0,3 %) ter strojih in napravah (za pol odstotka). Cene vmesnih proizvodov so po 16-ih zaporednih mesečnih padcih avgusta minimalno porasle. Krepek padec je bil prisoten pri cenah energentov, kar pripisujemo padcu cen surove nafte. Vir: Eurostat

Stopnja anketne brezposelnosti v EU ostaja nizka

Stopnja anketne brezposelnosti (prilagojena za sezono) je v avgustu v **EU-27** minimalno upadla in dosegla 5,9 %. Najvišja zabeležena stopnja brezposelnosti je bila v Španiji (11,3 %), medtem ko je bila najnižja na Češkem (2,6 %). **Stopnja brezposelnosti mladih v EU-27** se je prav tako znižala in dosegla 14,3 %. Vir: Eurostat

Najvišji presežek v storitveni menjavi v zadnjih 6-ih četrletjih

V 2. četrletju 2024 je bil **tekoči račun plačilne bilance EU-27** (desezonirani in koledarju prilagojeni podatki) v presežku (130,4 mrd EUR) in je ostal na podobni ravni kot v predhodnem četrletju. Nekoliko se je znižal presežek pri menjavi blaga (s 110 mrd na 100 mrd EUR), medtem ko je pri menjavi storitev porasel s 46 mrd EUR na 54 mrd EUR in bil največji v zadnjem letu in pol, kar pripisujemo visokemu izvozu turističnih storitev turistične sezone, zlasti v Južni Evropi in Olimpijskim igram v Franciji. Dodatno se je povečal še primanjkljaj pri sekundarnih dohodkih (-30 mrd EUR). Presežek na tekočem računu je znašal 2,9 % BDP v prvem letošnjem četrletju. **Primanjkljaj tekočega računa EU-27 z drugimi državami** je bil izrazit s Kitajsko (30 mrd EUR), ki pa je vendarle bil najmanjši po 3. četrletju 2021. **Presežek EU-27** je bil največji z Združenim kraljestvom (70 mrd EUR), Švico (30 mrd EUR) in Kanado (10 mrd EUR). Vir: Eurostat

Nižje cene nafte znižale inflacijsko stopnjo pod 2-odstotno ciljno raven

V **območju evra** je septembrska letna inflacija (metodologija HICP) znašala 1,8 % in prvič v zadnjih treh letih zdrsnila pod ciljno inflacijsko raven (2 %). **Jedrna inflacija** je minimalno upadla in dosegla 2,7 %. Trdovratna rast cen se izkazuje pri storitvah, kjer se letne stopnje rasti v zadnjih 5-ih mesecih vztrajno gibljejo v bližini 4 %, predvsem zaradi naraščanja stroškov dela. K nižji septembrski skromni rasti inflacije je ključno prispeval padec cen energentov (-6 %), kar pripisujemo padcu cen surove nafte. Rast cen predelane hrane četrti mesec zapored vztraja pri 2,7-odstotni rasti cen, medtem ko je rast cen nepredelane hrane dosegla 1,5 %. Cene neenergetskih industrijskih proizvodov so bile medletno višje za 0,4 %. Prvič po februarju 2021 so v vseh treh največjih evropskih gospodarstvih, Nemčiji (1,8 %), Franciji (1,5 %) in Italiji (0,8 %), beležili splošno rast cen pod 2 %. Kljub pričakovanemu manjšemu odboju letnih stopenj rasti inflacije, zaradi učinka osnove in vztrajnosti storitvene inflacije, ki zavira proces dezinflacije, je oktobrsko znižanje obrestnih mer s strani ECB zelo verjetno. Slednjega bi lahko začasno zamaknila zgolj večja eskalacija razmer na Bližnjem vzhodu in visoka rast cen nafte. Vir: Eurostat

Padcu naročil v avtomobilskem sektorju ni videti konca

Vrednost **evropskega sektorskega PMI** je za mesec september pokazala, da je bila rast prisotna v 11-ih izmed 20-ih sektorjev. Najvišja rast je bila prisotna v programski opreми in storitvah ter drugih finančnih storitvah, kjer so opazneje naraščala tudi **nova naročila**, medtem ko je bil največji padec prisoten v avtomobilski industriji, in sicer je bil največji po aprilu 2020. Po 14-ih mesecih je bila zmerna rast aktivnosti ponovno zaznana v proizvodnji tehnološke opreme. **Zaposlenost** se je okrepila predvsem v storitvenih dejavnostih, zlasti v programski opreми in storitvah, najbolj je upadla v avtomobilski industriji. **Cenovni pritiski pri vhodnih cenah** so najhitreje naraščali v drugih finančnih storitvah, medtem ko so se znižali v avtomobilski in kovinski industriji. Znižanje **prodajnih cen** je bilo prisotno v papirni in kovinski industriji, proizvodnji gradbenega materiala in v transportnem sektorju. Vir: S&P Global

Nizka raven razpoloženja v francoskem gradbenem sektorju

Gradbeni PMI v območju evra je v septembru (42,9) nakazal na nekoliko manjši padec razpoloženja glede na avgust (41,4). Do poglobitve padca aktivnosti je prišlo v Franciji, kjer je ta upadel najbolj po maju 2020, medtem ko je bil padec v Nemčiji in Italiji najnižji v zadnjih 16-ih in 4-ih mesecih. Medtem ko še naraščajo cene vhodnih materialov, je zmeren padec cen zabeležen pri najemu storitev gradbenih podizvajalcev. Padanje novih naročil se nadaljuje, kar bo po pričakovanjih z zamikom prekinil postopen proces prenosa nižjih stroškov zadolževanja v krepitev stanovanjske kreditne aktivnosti. Vir: S&P Global

SVET: Ob koncu tretjega četrletja precejšen padec cen surove nafte

Krepek padec cenovnih pritiskov pri polprevodnikih

Cenovni pritiski v svetovnem proizvodnem sektorju so bili septembra najnižji po marcu 2024 in pod dolgoročnim povprečjem. Podjetja so poročala o izrazitih padcih cenovnih pritiskov pri polprevodnikih, ki jim sledi železo, jeklo in nerjaveče jeklo, kar glede na pocenitve kovinskih surovin čez poletje ni presenečenje. **Zamude pri dobavah** so bile septembra najnižje po januarju 2020, najbolj so se skrajšale pri transportu, gumi, hrani in tekstilu. Vir: S&P Global

V tretjem četrletju padec aktivnosti v proizvodnji

Svetovni sestavljeni PMI je v septembru nekoliko upadel (z 52,8 na 52), kar je posledica nižje rasti novih naročil, zaradi šibkejših izvoznih naročil. V **proizvodnem sektorju** je prišlo do najvišjega padca v zadnjih treh mesecih, zlasti na račun padca izvoznih naročil, ki je bila največji v zadnjih 11-ih mesecih. Ciklični kazalnik razmerja med novimi naročili in zalogami izdelkov je najnižje

po decembru 2022, kar nakazuje na pomanjkanje povpraševanja. To se je odrazilo v prvem padcu tekoče proizvodnje po decembru 2023. Prav tako se je rast aktivnosti nekoliko upočasnila v **storitvah**. Vir: S&P Global

Razpoloženje najvišje v farmaciji

Svetovni sektorski PMI za mesec september je pokazal, da je bila rast prisotna v 15-ih izmed 21-ih sektorjev. Najvišja rast je bila prisotna v farmaciji, zdravstvu ter programski opremi in storitvah, medtem ko so se z največjim padcem po novembru 2022 soočali v avtomobilskem sektorju. **Nova naročila** so se najbolj zvišala v zavarovalništvu, medtem ko so najizraziteje upadla v kovinski industriji. **Cenovni pritiski pri vhodnih cenah** so naraščali v večini sektorjev, z izjemo avtomobilske in kovinske industrije, v zadnji je prišlo do največjega padca po decembru 2015. **Prodajne cene** so najhitreje naraščale v zavarovalništvu in najbolj upadle v kovinski industriji. Vir: S&P Global

V azijski kovinski industriji režejo prodajne cene

Azijski sektorski PMI je v septembru pokazal na krepitev aktivnosti v 13-ih izmed 18-ih opazovanih sektorjev. Najvišja rast aktivnosti, naročil in zaposlovanja je bila ponovno prisotna v računalniškem programiranju. Ob padcu novih naročil in vhodnih cen so prodajne cene precej znižali v kovinski industriji. Vir: S&P Global

Razpoloženje v ameriškem storitvenem sektorju najvišje v zadnjem letu in pol

Storitveni PMI v ZDA je septembra opazneje porasel in dosegel najvišjo vrednost po februarju 2023, k čemer je prispevala rast novih izvoznih naročil, rast prodajnih cen, zalog in uvoza. **Najvišjo rast povpraševanja** so beležili v nepremičninski dejavnosti, dejavnosti najema in lizinga, upravljaljskih in podpornih storitvah ter v turizmu in gostinstvu, medtem ko so o največjih padcih poročali v drugih storitvah, kmetijstvu in trgovini na debelo. Ameriška storitvena podjetja so poročala o dvigu stroškov dela (zadnja štiri leta), mehkega lesa ter opreme za ogrevanje, prezračevanje in hlajenje. Padec cen je bil zabeležen jeklenih izdelkih, gorivu in pisarniškem materialu. Med **inuti, ki jih je primanjkovalo**, so najpogosteje izpostavili transformatorje, električno opremo, delovno silo v gradbeništvu in naprave. **Sektorski PMI v ZDA** je nakazal rast prodaje v 4-ih izmed 7-ih skupinah sektorjev; v ospredju je bila rast aktivnosti v zdravstvu, kjer je prišlo do najvišje rasti po marcu 2022. S padci so se medtem soočali v proizvodnji potrošniških dobrin, tehnološkem sektorju (največji v zadnjih dveh letih) in proizvodnji bazičnih materialov. Vira: ISM Institute, S&P Global

Septembra ohranitev avgustovske proizvodne dinamike

Septembrska objava **proizvodnega PMI** v ZDA ni prinesla sprememb v vrednosti indeksa, ki je ostal nespremenjen. Še vedno je prisotno krčenje aktivnosti v **predelovalnih dejavnostih v ZDA** (te ustvarijo desetino BDP). Izmed **šestih večjih skupin predelovalnih dejavnosti** je bila rast aktivnosti zabeležena zgolj v živilski industriji. 77 % industrije, merjeno po dodani vrednosti, se je septembra skrčilo (65 % v juliju), medtem ko so PMI pod 45 beležili v dveh petinah industrije (v avgustu v tretjini). Med 17-imi dejavnostmi so rast proizvodnje beležili v naftni industriji, živilski industriji, tekstilni industriji, pohištvni industriji in ostali raznovrstni proizvodnji. Vir: ISM Institute

Precejšnji padci cen ladijskih prevozov iz največjega kitajskega pristanišča v Evropo

Cene ladijskih vozov se od sredine julija ponovno znižujejo, pri čemer se je cena najema klasičnega (dolžina 40 čevljev) ladijskega kontejnerja med 26. septembrom in 3. oktobrom znižala za dodatnih 5 % in dosegla 3.489 USD. Nadaljevali so se zlasti padci cen ladijskih vozov iz največjega kitajskega pristanišča. Na tedenski ravni je prišlo do desetinskega padca cen na relaciji med Šanghajem in Genovo (3.848 USD) ter Šanghajem in Rotterdamom (3.815 USD). Prav tako je prišlo do 4-odstotnega padca cen na relaciji med Šanghajem in Los Angelesom (5.258 USD) ter 2-odstotnega med Šanghajem in New Yorkom (5.922 USD). Nadaljnjo padanje cen ladijskih vozov na relaciji med Kitajsko in vzhodno obalo ZDA (New Yorkom) ter evropskimi pristanišči in vzhodno obalo ZDA, lahko začasno ustavi sprožitev stavke v pristaniščih na ameriški vzhodni obali. Vir: Drewry Supply Chain Advisors

Močnejši evro pocenil uvoz surovin v območje evra

Indeks cen surovin in energentov (Svetovna banka) se je za **evrske kupce** v septembru pocenil, in sicer za 4,6 %, k čemur je deloma prispeval že tretji mesec zapored nekoliko močnejši evro (za odstotek) napram ameriškemu dolarju, kar pocenilo uvoz surovin za evrske kupce. Padec cen je bil prisoten pri cenah fosilnih energentov (-7,8 %), ki so upadle najbolj v zadnjih 10-ih mesecih. Pri cenah **neenergetskih surovinah** (+1,5 %) je bila medtem zabeležena rast, ki je izvirala iz dražjih **kmetijskih surovin**

(+2 %). Cene **kovin in materialov** (za odstotek) so se po treh mesecih padcev nekoliko zvišale. Cene **umetnih gnojil** so upadle za 2 %, medtem ko so opazneje porasle cene **plemenitih kovin** (+3,4 %).

Med pomembnejšimi cenami fosilnih energentov, ki so relevantne za evropske kupce, se je povprečna cena sodčka **nafte brent septembra** po avgustovskem 6,6-odstotnem padcu ponovno znižala, in sicer za slabo desetino. To pripisujemo manjšemu povpraševanju s Kitajske ob šibkejši industrijski proizvodnji. Po šestinski avgustovski rasti cen **zemeljskega plina v Evropi** so se slednje septembra znižale za 5,6 %, kar je posledica zmanjšanja negotovosti glede dobav plina preko Ukrajine. V ZDA so po drugi strani cene zemeljskega plina porasle za 12 %, k čemur je prispevalo počasnejše polnjenje zalog ob upočasnjenih dobavah iz Mehiškega zaliva.

Med **kmetijskimi surovinami** lahko izpostavimo višjo mesečno rast cen kave vrste Robusta in sladkorja (oboje za desetino), kokosovega olja (+6,3 %), katerega cene so najvišje v zadnjih 26-ih mesecih, kave vrsta Arabica (+5,4 %), medtem ko so bili padci cen prisotni pri arašidih (za desetino) in kakavu (-6 %).

Med **kovinami in rudami** izpostavljamo ponoven padec cen železove rude (-8 %), katere cene so najnižje po aprilu 2020, k čemur prispeva šibko povpraševanje Kitajske ob oblikovanih obsežnih domačih zalogah, in nižje cene niklja (-2,2 %). Po treh mesecih padcev so porasle cene aluminija in cinka (oboje +3,6 %) ter bakra (+2 %). Vir: Svetovna banka

Dogodki v tekočem tednu: gibanje avgustovske industrijske proizvodnje v Sloveniji

Dan objave	Objava, država, obdobje	Vir podatkov	Pomen
7. 10. 2024, ponedeljek	Rojeni in umrli, Slovenija, avgust 2024	Statistični urad RS	Število rojenih in umrlih
7. 10. 2024, ponedeljek	Indeksi cen življenjskih potrebščin, podrobni podatki, Slovenija, september 2024	Statistični urad RS	Podrobni podatki o spremembi cen blaga in storitev
7. 10. 2024, ponedeljek	Prodaja na drobno, EU-27, avgust 2024	Eurostat	Prodaja na drobno, prodaja goriv, hrane in pijač ter neprehrambnih izdelkov
9. 10. 2024, sreda	Registracije in začetki stečajev pravnih enot, Slovenija, avgust 2024	Statistični urad RS	Registracije in stečaji v dejavnostih B–S (industrija, gradbeništvo in storitve), izločen vpliv sezone in koledarja
10. 10. 2024, četrtek	Indeksi industrijske proizvodnje, Slovenija, avgust 2024	Statistični urad RS	Dinamika industrijske proizvodnje v rudarstvu, predelovalnih dejavnostih in oskrbi z energijo
10. 10. 2024, četrtek	Cene, ZDA, september 2024	Bureau of Labor Statistics	Gibanje cen in osnovnih cen (brez energentov in hrane)
11. 10. 2024, petek	Razpoloženje potrošnikov, ZDA, oktober 2024	University of Michigan	Prva ocena razpoloženja potrošnikov v ZDA

Semafor napovedi Analitike GZS

Kazalnik	Zadnja/predhodna vrednost	Ciljna vrednost (ocena Analitike GZS)	Stopnja negotovosti ocene (1=nizka, 5=zelo visoka)	Komentar
Prodaja na drobno, EU-27, avgust 2024/julij 2024, sezonsko prilagojeno	+0,2% (julij 24/junij 24)	+0,1%	2	Junjski padec je bil visok in okrevanje v juliju in avgustu je ob umirjanju inflacije pričakovano
Industrijska proizvodnja v predelovalnih dejavnostih, Slovenija, avgust 2024/julij 2024, sezonsko prilagojeno	-2,0 % (julij 24/junij 23)	+1,0 %	3	Dinamika porabe energentov nakazuje na rast v avgustu
Razpoloženje potrošnikov, ZDA, oktober 2024	70,1 (sep. 24)	68	4	Ponovna rast cen nafte bi lahko vplivala na preobrat po 3 mesecih krepitve

Ključne teme v zadnjem mesecu za povprečne slovenske poslovne uporabnike

1. Pomanjkanje naročil v proizvodnji
2. Izzivi v evropski avtomobilski industriji
3. Zaposlovanje tujcev
4. Geopolitična tveganja (vzhod Evrope, bližnji Vzhod)
5. Obrestne mere (Euribor)
6. Cene prekooceanskih prevozov
7. Davčna reforma, z začetkom učinkovanja s 1. 1. 2025

Bojan Ivanc, CFA, CAIA
glavni ekonomist pri Analitiki GZS